



## Fler lärare, läslov och lovskola – nyheter inom skolpolitiken

Den 21 augusti presenterar statsministern och utbildningsministern ett antal förslag som gör att regeringen fortsätter att stärka svensk skola nu och för framtiden. Det handlar om att öka antalet platser på lärarutbildningarna, göra nya insatser för att främja läsning, öka läsförståelsen och en skyldighet för huvudmän att erbjuda lovskola för elever som riskerar att inte nå behörighet till gymnasieskolan.

### Nyheter

#### Fler utbildningsplatser vid lärar- och förskollärarytbildningarna

Som en del i arbetet med att möta det stora behovet av lärare och förskollärare kommer regeringen att genomföra en ytterligare utbyggnad på 3 600 helårsstudenter på lärar- och förskollärarytbildningarna, fullt utbyggt 2021. En utbyggnad är möjlig då intresset för att läsa till lärare och förskollärare har ökat kraftigt och majoriteten av Sveriges universitet och högskolor bedömer att de kan bygga ut utbildningarna med bibehållen kvalitet.

Utbyggd lärarutbildning (mnkr)	2017	2018	2019	2020	2021/ permanent effekt
Utbildningskostnad	54	108	162	216	270
Studiemedels- kostnad	29	59	91	126	157

### *Bakgrund*

Den enskilt viktigaste faktorn i skolan för elevernas studieresultat är att de där möter skickliga och engagerade lärare.

De närmaste åren behöver Sverige rekrytera många nya lärare och förskollärare. Det kan behövas upp till 60 000 fler lärare till 2019 än vad som beräknas examineras (lärare inklusive fritidspedagoger och förskollärare, rekryteringsbehov jämfört med antal som beräknas examineras). Det finns flera förklaringar till att det behövs så många nya lärare och förskollärare. De två huvudsakliga orsakerna är ett väntat ökat elevunderlag och pensionsavgångar.

Elevunderlaget i grundskolan väntas öka med 11 procent den närmaste femårsperioden och i gymnasieskolan väntas elevunderlaget öka med nästan 13 procent. Att antalet elever ökar beror både på en ökning av inrikes och utrikes födda.

Under 2015-2016 har universitet och högskolor fått i uppdrag att utöka utbildningarna med 2 300 ytterligare nybörjarplatser. Antalet antagna till lärar- och förskollärarytbildningarna ökade med 12 procent VT16 jämfört med VT15.

### **Läsning – läslov och läsfrämjande insatser**

#### *Höstlov blir läslov*

Regeringen kommer hädanefter benämna och stärka höstlovet som ett läslov på samma sätt som februarilovet är ett sportlov. Regeringen kommer göra ett flertal saker för att det ska slå igenom. För att stimulera läsning utanför skolan föreslås att kulturinstitutioner runt om i landet ges möjlighet att få stöd att genomföra läsfrämjande aktiviteter under skollov. Regeringen kommer att föreslå att 5 mnkr per år avsätts för 2017–2020.

#### *Hela Sverige läser med barnen*

Regeringen avser inom ramen för Hela Sverige läser med barnen tillsätta en läsdelegation som ska samordna samtliga läsfrämjande insatser inom skola, kultur, idrott och föreningsliv i och utanför skolan. Delegationen ska med utgångspunkt i de nationella målen för litteratur- och läsfrämjande samt skolans styrdokument kartlägga och följa utvecklingen på området och säkerställa att uppföljning kan ske enligt målen. Målsättningen är att alla statliga läsfrämjande projekt har tydliga, gemensamma mål att sträva mot. För barns och ungas läsförmåga är även föräldrarnas och andra närstående vuxnas förhållande till läsning viktigt.

Delegationen kommer också att ha ett främjande och utåtriktat uppdrag. Delegationen kommer att tillsättas under hösten och slutredovisa sitt uppdrag i början av 2018.

#### *Läsinspiration till småbarnsföräldrar i socioekonomiskt utsatta områden*

Regeringen kommer att utvidga Kulturrådets pågående satsning Bokstart som syftar till att tidigt stimulera små barns språk- och läsutveckling. Satsningen riktar sig till föräldrar med små barn och innebär att framförallt barnhälsovård och folkbibliotek samverkar för att nå dem med inspiration och information kring läsning. Delar av denna satsning riktas i dag till socioekonomiskt utsatta områden. Regeringen avser utvidga Bokstart till att omfatta fler kommuner och regioner och att satsningen på ett tydligare sätt kopplas till det läsfrämjande arbetet i förskolan. Regeringen kommer i budgetpropositionen att föreslå att 10 mnkr per år avsätts för 2017–2020.

#### *Utvidga Läslyftet till förskola och skolbibliotek*

Läslyftet är en fortbildning i språk-, läs- och skrivutveckling för lärare i förskoleklass, grund- och gymnasieskolan och motsvarande skolformer. Fortbildningen syftar till att utveckla elevers läsande, skrivande och lärande genom att utveckla kvaliteten i undervisningen genom att ge lärare fler verktyg och perspektiv för att arbeta med elevernas läs- och skrivutveckling. I dag omfattas inte förskolan av Läslyftets statsbidrag eller handledarutbildning.

Regeringen avser utöka Läslyftet avseende förskolan och skolbiblioteken och även göra andra läsfrämjande insatser för förskolan. Regeringen kommer att föreslå att det avsätts 6 mnkr per år för 2017 och 2018.

#### *Bakgrund*

På tio år har Sverige rasat från femte till tjugonde plats i läsförståelse i Pisa-undersökningen. Det är mycket allvarligt då en god läsförståelse är helt avgörande för att ett barn ska klara skolan och kunna delta fullt ut i samhällslivet.

Regeringen har genomfört en rad insatser för att stärka läsningen i och utanför skolan. Insatserna innefattar exempelvis personalförstärkningar i skolbiblioteken, satsningar på speciallärare och specialpedagoger, utökning av platserna på lärarutbildningen för dessa lärargrupper, fortbildningsinsats för att stärka den specialpedagogiska kompetensen generellt hos lärare, obligatoriska bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling, förtydligande av förskoleklassens och fritidshemmets pedagogiska uppdrag och kunskapskrav i läsförståelse för elever i årskurs 1 har införts. Regeringen har även tillsatt en utredning gällande en läsa-

skriva-räkna-garanti som syftar till att stärka rätten till stöd och särskilt stöd så att alla elever ska kunna nå målen i svenska och matematik på lågstadiet. Utredningen överlämnas till regeringen i september.

### **Lovskola**

Det kommer införas en skyldighet för huvudmännen att anordna lovskola för elever i grundskolans årskurs 8 och 9 som riskerar att inte uppnå kunskapskraven för betyget E. Vidare ska undervisning i lovskola erbjudas elever som har gått ut årskurs 9 och som inte har blivit behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan.

Avsikten är att reformen ska träda i kraft den 1 juni 2017.

Huvudmännen ska kompenseras genom att anslaget för kommunalekonomisk utjämning höjs med 60 miljoner kronor per år.

Andelen elever som lämnar grundskolan med behörighet att söka till gymnasieskolans nationella program måste öka. Erfarenheter visar att lovskola kan utgöra ett viktigt komplement till elevens ordinarie utbildning och ge bättre förutsättningar att nå kunskapskraven och därmed sådan behörighet.

Förslagen kommer att finnas med i budgetpropositionen för 2017 som kommer att bygga på en överenskommelse mellan regeringen och Vänsterpartiet. Regeringen kommer att återkomma med finansieringen när höstens budgetproposition presenteras.